

Pomhaj Bóh!

Cizko 45.
10. nov.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a šu tam došćacž sa šchtwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

22. njedzelu po šwi. Trojizny.

Aut. 22, 31, 32: Schimanje, Schimanje, hlaj, satanas je waš požadał, so by waš mohł kacž jako pščenžu. Ale ja šym prošnył sa tebe, so by twoja wěra njepšchestala. A hdyž ty šo něhdy nakasajš, dha pošylú šwojich bratrow.

Wrawy pšhecžel šo niž jeno w tym wopokasuje, so nam w nusy pomha, ale tež w tym, so nam njeda do nusy pšchińcž, naš i cžašom na hrožaze strachoty kedyšlimy chzini. Tajki pšhecžel je Ješuš; w našim tekje chze wón pšched hrožazym strachom šakhowacž. Hdyž my wo strachotach rěčimy, myšlimy šebi i wjeticha na lescž stych ludži, na thorošcž, nusu a šmjercž. Ale tele strachoty najhóršche njješku; šady wišitkich njepšhecželow šteji tón jedyn sty njepšhecžel, satanas šam. Wot njeho hrosy najhóršchi strach. Š prěnja teho dla, dokelž teho njepšhecžela njewidžimy; i druha dokelž šo lescžimje sa našeho pšhecžela wudawa; a i tječa dokelž móže nam niž jenož na cžele šeškodžicž, ale tež sa tym šteji, našchu dušchu škasnečž do hele. Šana dušcha temu šnjesej tak blisko njesteji, so sty njepšhecžel na nej šwoju móž njepšpytał. Niž na tych wón hlada, kotšiz chzedža bjes Boha na šwěcže živi bycž — tym wón nicžo njecžini; cžeho dla tež, woni džě jemu škusheja, šamo hdyž šo cžertej šmēja. Na druhich wón hlada, na tych, kotšiz šu i šnjejšta cžemnošcže wumoženi a pšhešadženi do kraleštwu Ješom šhryšta. Wón je šebi šamo šwěrik k temu šnjesej šamemu pšchistupicž. Šo šo jemu njeporadži. Šacž budže tež podarmo, hdyž k tym d. anacže, kotšiz běchu temu

šnjesej najbližšchi, džě? Wón jo tola pošpyta a pšchezo šako i nowa pošpytowasche. A to niž podarmo. Šeneho je i jich towarštwu wutorhnył, to džěcžo škaženja. A tež wišelake druge šo jemu poradži, šamo pola Schimana. Šchtó bjes nami je wěšty pšched nim. Šdže je dom tak twjerdže šaloženy, šwójba tak rjenje šhromadžena wošolo teho šnjeseja, so njebý wón jemu wutorhnyjnych šako dobycž špytał! — Ale šmě wón to cžinicž? Wón je šebi to wuprošnył, so by waš mohł kacž jako pščenžu, a Bóh je jemu móž k temu woštajik. Wěšcže wišak je tón šnjeseš šam najprjedy wějerne kopacž do ruki wšak a pščenžu šak. Ššnano pak šu tola hišcže bjes tym, šchtož šo šda pščenža bycž, pluhi a duž je bjes tymi, kotšiz šu šo sa teho šnjeseja roššudžili, pšchezo šako wubjeranje nusne a te šmě njepšhecžel džercžecž. Š jenny roššudženjom sa Ješuša dokonjane njese, my dšrbimy šo pšchezo šako sa njeho roššudžicž. Wišcžo šako pošpyta cžert, nam teho šnjeseja wohidneho cžinicž, jako kroteho šnjeseja, kiž nam ani njewinowate wješeke njewoštaji, do-wěrjenje k njemu podrywacž. Šěda nam, hdyž potom woczi wotewrjenej nimamy sa hrožazy strach; šěda nam, hdyž na napominaze šłowo najlěpšeho pšhecžela njepo-šłuchamy. Hdyž šebi potom myšlimy, so šmy pščenža, móžemy rošlětacž kaž pluhi!

Ale našch pšhecžel jenož njenapomina, ale wón nam tež pomha. — My šmy wukhowani w strachocže, kaž dołho našcha wěra njepšchestanje. Š wěru šapšchimjemy Ješušowu ruku a ju twjerdže džercžimy; hdyž my do njeho i wutrobu wěrimy, je wón našch a sa naš šastupi. Še-li

pač wón sa naš, šchtó mohł pscheczziwo nam bycz? Tého dla, kaž dolho mamy hišcže wëru, hišcže nicžo šhubjene njeje a je hišcže wschitto dobycz; jenož hdyž wëru wostajimy a s njej teho Anjesa, je nimo. Kač sapoczniemy, so by naša wëra njepšchestała? Wty mamy pschi tym šami najwjazy czinicž. Tón Anjes, kotryž je naš k wërje pschinješł, chze naš tež w wërje šdžeržecz. „Ja šym sa tebe prošyl, so by twoja wëra njepšchestała.“ Niž to, šchtóž móžemy my sa njeho czinicž, ale šchtóž wón sa naš czini, niž naša lubošcz k njemu, ale jeho lubošcz k nam je naše wumoženje. Wón je sa naš prošyl, kaž dolho šmy pola njeho; njeby-li wón to czinił, my njebychmy wjazy pola njeho byli; wón je naš pošylnik, so w špntowanjach njebychmy podleželi a tola hłubje njepadnyli, so po hrěšchym padže njebychmy šadwëlowali, ale wutrobitošč šebi nabyli šo wobrocžicz a hnadu pytač. Wón šdžerži naš w wërje.

A k čzemu šdžerži naš wón w wërje? Bohke praschenje; k čzemu druhemu, hocž so bychmy šbóžni byli. Wón pač chze hišcže něšchtó druge s tym dozpicž. „Šdy ty šo něhdy nakasasch, dha pošylń šwojich bratrow.“ Šhutne šlowo, kotrež nam praschenje na šwëdomnje položil, hacž šmy šo tež woprawdže k temu Anjesej wobrocžili. Šetr bėšche wschitto wopuscheczil a na tym Anjesu s zylej šwojej dušchu wišasche, a tola wobrocženy, zyle wobnowjeny, wón tehdy hišcže njebėšche; hacłe šwjatki bu čziscže nowy čzłowjek. Tak móžemy tež my šo hrěchey wotrzěz a teho Anjesa lubowecz bjes teho, so je k pošnemu šnutštownemu wobrocženju a wobnowjenju pschischłó. Ach, so njebychmy dolho čzafali a njewustali, doniž pola naš šwjatki nješku. Potom pač reka sa naš: Pošylń twojich bratrow! Nam doscz bycz nješmė našču dušču wukhowacz, my dyrbymy tež pošli mēra sa druhich bycz; reki žiweje wodny dyrbja pschincž wot kóždeho, kotryž do Šhrystuša wëri. Šsnano šy tež ty pod pošylńjazy šaczischczom tajlich wuczomnikow k temu Anjesej pschischłó. Duž daj lubošcz a žohnowanje dale a pošylń twojich bratrow. A potom pohladajcz hromadže k temu Anjesej horje. Njepšcheczeljso šu se wschěch bokow; ale tón Anjes je šyluichi dnyli woni wschitzny; naša wëra je to dobycz, kotrež je šwět pschewinyłó. Bohu budž džak, kiž je nam tajku wëru a tajke dobycz daj a šdžerži psches našcheho Anjesa Šesom Šhrysta. Šamjen.

Kašeczil šboža.

We wšy njedaloto mēsta š. bėšche jednory tkalž živy, kotremuž bychu mišchtr Měrcžin rečali. Wón bėšche, kaž šo praji, dobry muž, štróšny a džělawy, šwěrnny a šprawy pscheczziwo šwojim pscheczjelam, pscheczelnny pscheczziwo kóždemu. Wle wón bėšche — to by wón hušto hordosnje šam wo šebi wušnal — njewěrjazy. Wón njewěrjesche do Boha ani do teho šbóžnika, ani do wumoženja, ani do wěczneje šbóžnosče. Do Božeho doma wón sa dolho pschischłó njebėšche. Šako wón juntrócž ke mni pschindže a jako šo s nim wo wërje roščězowach, mi wón tež šwoju njewëru wušna. „Dwëlowač“, praji wón, „šym ja pschezo byl, zyle wěšty pač buch hacłe w šwojej myšli, jako w nowinach historiju čzitach, kotraž mje dorosjašni, nětko wjazy našad njestupju.“ Ša jeho prošach, so by mi nowiny pscheczitacz daj a na druge ranje mi je se šwojim hólzom pošla. Šako mējach kusł šwile, powjedašččo čzitach, kotrež mējesche šo něhđže tak:

Kašeczil šboža.

Muž, kotryž bėšche hižo dolho šhory ležal, šo šmjerczi blifko čzujesche. Duž da šwojeho šyna šawolacz a jemu šamnjeny kašeczil pschepoda. „Šlaj!“, praji wón, „ja tebi nicžo njesawostaju, hacž tón kašeczil, w nim je wulki pošlad, kotryž šmėšch pač jenož won wsacz, hdyž budžesch w najwjetschej nuy. Potom

šmėšch kašeczil woczinič, prijedy niž, potom budžesch jara šbožownny.“ Šan wumrje a šyn kašeczil šwëru šhowasche, jón pač njewoczini. Wšele lēt šo mny, ale mēto teho, so by do přědka pschischłó, džěšche pola njeho našad, wón njemējesche, kaž šo praji, žaneho šboža. Pschezo pač šo je šwojim pošladom troščtowasche, kotryž mējesche jeho jumu jara šbožowneho čzinič.

Tého nusa bu pschezo wjetscha, wón dyrbjesche nusu tradacz a džěči wo šhlěb prošach. Duž šebi myšlesche, so je wofomik pschischłó, wo kotrymž bėšche jeho nan na šmjertnym ložu powjedal, najwjetscha nusa bėšche pschischłó, wón chzyjšche šwój pošlad mēcz a šbožownny bycz. Šhěšje šam wotpacži — a kašeczil bėšche prošdny.

Čziscže tak, šo w powjedaščku dale powjedasche, je s čzłowjetom a s wëru. Wona je jemu jenož data, so by šo na njej pošbėhnył w nuy žiwjenja, wona je pošlad, kotryž jemu s daloka šywa, kotryž dyrbi jeho pošylnicž, so by wschu šemšku šrudobu šmužicže nješł w nadžiji na šbóžnoscz w šmjerczi. — Šdyž šmy wschitto šczěpliwje nješli hacž do kónza, hdyž w šmjertnej hodžinje najwjetscha nusa na naš pschindže, hdyž my w pošlednim wofomiknjenju žiwjenja sa pošladom pschinnjemy a chzemy šbožownny bycz, potom — je kašeczil prošny. Čžělo a dušcha štej morwe, wscheho je kónz, po šmjerczi njeje žane žiwjenje, žana šbóžnoscz. —

„Šuby pscheczelo!“ prajach ja k mišchtr Měrcžinej, hdyž jemu nowiny wrěčich, „wascha historija je mudrje wumyšlena, ale tola wěrnoscz njeje. Šuntrócž kóždy njewěrjazy, tež najbóle štwjerdny, wotuczil a šoy by to hacłe w šmjertnej hodžinje bylo. Čžim bliže šmjercž pschindže, čžim wótjšcho šwëdomnje w nim reči, čžim bóle wón k žalostnemu pschewědženju pschindže, so je šo šjebał, so je po wopacznyš puczju šhodžil, kotryž do hłubiny wjedže, do kotrež dyrbi dele panycz. Potom je pošdže a bėda temu čzłowjekej, kotryž šebi hacłe w dwanatej hodžinje na šbože šwojeje dušche pomyšli.“

„Šah!“ praji mišchtr Měrcžin, „nje wy njewobrocžicže, kašeczil je prošny.“

Dwě lěczje bėšchey šo minylej. Měrcžin tón šamy wosta. Šumu njedželu popoščny šo na dworje šy kundroš s šhlěwa won wudoby a po wjěšnej dróšy čžerjesche. Wšele luda da šo ja nim, so by jeho popadnył, tež mišchtr Měrcžin šo wobdželi. Wón bėšche přěni šady šfocžeczja. Ša dobo šo wone do njeho da a jeho tróžy je šwojimi wulkiš juby do wutrobna štorčzi a potom šo šmërom do šhlěwa wrěči. Šranjeny bu do šwojeho doma donješeny, woni bėžachu po ščarja. Wón njetrjebasche dolho pytač, ale šnydom špóšna, fak šč s nim šteji: šš hřjebła bėchu šlamane, wysche teho mējesche wón druge, jara čžěke šnutštowne šranjenja, mišchtr Měrcžin dyrbjesche wumrjecž. Šalostnu boloscz mējesche šnjescž, najwjetscha nusa pschindže, horkošcz šmjercze jeho pschinnny. W šmjertnej štyšnoscz jemu myšle pschindžechu: Še tola žiwjenje po šmjerczi? Wulka bojoscz pschi tej myšli na njeho šhodžesche, šchtó potom s jeho dušču budže! Dyrbjesche wona panycz do wěczneje nozy a šatamanšwa? „Ně, ně, ně!“ wón šadwëlujo šawola, „šatamany bycz njemóžu! Škajki njekničomny šym ja byl!“ Wón šo w šwojim ložu walesche, wón šebi wlošny won torhasche a štyšniwje wolasche. Potom šapoczja prošycz wo hnadu a šmilnoscz a po duchownym šebi žadajche, so by jeho woprawil. Duchowny pschindže a dolho s nim rečesche, šhutnje a napominajo, troščtuyo a pošylńujyo. Mišchtr Měrcžin je žedženjom na šłowa dušchowpaštyrja kěžbowasche, wón bėšche na dobo k pošnacžu pschischłó, jeho čzłowška mudroscz a šhrobłoscz jeho wopuscheczilchey, wón wjedžesche, so kašeczil šboža prošny njeje, a jako jeho šarac šapoczja na Božu wjecžer pschihotowacz a šłowa špowjedže čžitajche, mřejazy wótšje šobu špėwasche: „Ša šhudy, hubjeny, hrěšchny čzłowjek, wušnaju šo tebi wschittich šwojich hrěchow.“ Potom bu wón mērnny, wužiwasche čžělo a krej teho šbóžnika a jako jeho s mērom do šahłewčka položichu, šo jeho huba šchepotajo w čžichej modlitwje hibasche.

Dwě hodžinje po tym bėšche wón morwy a na ščeczi džej bu wón pohřjebany. Ša blėdy: woblicžu bėšche šbóžny mēr Boži pošnacž.

Mišchtra Měrcžinowa njewëra bu hišcže w pošlednej hodžinje pschewinjena, wón bėšche klucz namakal k kašeczilchey šboža, kotryž nětko prošny nječ, ale napjetnjeny s krašnym pošladom, kotryž reka: Njebjeske kraleštwó, žiwjenje a šbóžnoscz.

Tak budže wjěšele w njebjěšach nad kóždym hrěšchnikom, kiž pokutu čzini.

Wótcze našch.

Lubny kóbutšesčezijan ležešche na swojim šmjertnym ložu a nusa pošlednje hodžinki šo bližešche. Wón šo lohko wot swojeho žiwjenja njedžešche, kotrež běšche jemu wjele dobrego pšchinješło, a dokelž wón žadny šebičny čłowjek njeběšche, běšche tež rad k šbožu ša druhich žiwj. Šchtož šo wšchědnje bješ nim a jeho Bohom šta, i wjetšcha potajne wošta; to běšche něšchto, šchtož wón rad šam ša šo šthowa. Tola nětko — wokomik dželenja dóndže, w starošči čzi jeho wokolo njeho štejachu a jich šrudne woblicža šjewichu, šchtož šthoremu šamemu čzueše pšchibjerazeje šlabošče wobkruči. „Proščeže!“ praji wón jich myšle šrošymišchi, kotrež woni wuprajiež šebi nješwěrichu, a jeho wutrobne žadanje běšche: „Wótcze našch.“

A rady woni po jeho woli čzinjachu. Šchto móže w najštyšnišchich wokomikunjenjach našcheho žiwjenja štrošchtnišcheho ša naš byčž, hacž šo šo my k Bohu wobrocžimj? A hdyž myšle šašdu kaž hajchaza šwěza, tak drohe šu nam potom te šłowa, kotrež je nam šesuf šam do rta položil, i kotrymž po tajšim našchemu njebjekemu Wótczej najbliže šstupimj. Šawěšče, hušto njewužitnje wužiwane Wótczenašch je najšlyšnišchi šwjast, kotryž naš k wutrobje Božej šwjasa. Tón mrežazy šo jeho twjerdže džeržešche na pucžu pšches hufte, čžemne wrota. „Kotra je najšlepšcha a najrjeišcha modlitwa?“ šo Luther w katechizmje woprašča a wotmolwjenje je: „Ša, kotruž je naš šnješ šchryštuš šam nawučil.“ Šdžež njeje šame bórbotanje, ale modlenie w duchu a woprawdže, šmeje šwoje žohnowanje.

Ale hiščeže něšchto. Tón mrežazy njechášche jenož, šo by šo Wótcze našch špěwajo pšchi jeho dželenju, ale wón běšche tež, kaž dolho šamó, w wšchědnym žiwjenju po nim žiwj. Šako pošlušne džěčžo, kotrež šo je žanym šłowom pšchecžimo Božej woli nje-wobarasche, šo wupokasja a w prawym čžašu wón i Bohom a čłowjekami šwoje račnowanje wobšamlnj. Mjz jenož, šo njeby na nikoho huěwnj byl, ale wón proščešche tež wo wodacže, hdyž běšche šedom někoho šrudžil, šo nadžčjo, šo budže jemu Wóh šesufa dla hnadny Wóh a Wóčez. Šjatu proštwu Wótczenašcha ša napišmo na šwój rowowy pomnik poštaji, tak běšchtej rt a žiwjenje pšches jene. Wjele čłowjekow je, kotřiž šamowušwolene pobožne šłowa čzinja ale po nich žiwj nješju. Wóh tón šnješ pak čžyl nam hnadnje dacž to, šo čžemy a to, šo čžimimj po jeho d. brym špodobanju.

Wazne šłowa Š. A. Bengela.

Dobre škutki šu wšchitke škutki, kotrež i Bohom w šchryštušu šjednany čłowjek po Božim porjedže čžini. Šak je dobry škutk, hdyž šlužomny džěla a je porjedže Božemu pošlušny. Wot teho njewotwišuje, hacž ja pšchi kóždym škutku mi wědomny wotpohlad na Boha mam; hdyž je i žyła moja wutroba na Boha šložena, pošom budže wšchitko, šchtož ja w porjedže Božim čžinjju, hdyž šebi tež wošebje na to njemyšlu, šo tola jako dobry škutk wobhladacž. Šdyž ja do Stuttgarta jěcham, ja do předka pšchišdu, hdyž šebi tež pšchi kóždej krocželi na to njepomyšlu, šo čžzu do Stuttgarta. Šdyž general w horzej bitwje šteji, wojuje ša šwój wótzny kraj, hacž runje pšchi wojowanju šebi pšchezo na to myšlicž njemóže.

Šswjate pišmo trejba jich wjele ša šame šchpruhowe knižki, kaž hdyž šněh taje a tam a šem hiščeže kuf šněha ležo woštanje, — a šwjate pišmo šu tola jenotliwe hromadže šwišowaze knihi. Wjele jich bibliju wobhlada ša někotre štare šawoštanki, kotrež šu pšchipadnje hromadže pšchijšle a čžedža po šwojim rošomje šwišowazu wučžbu šestajecž. Ša wopak! Šchtož je šwěza rošoma w naš, šu šawoštanki, ale šwjate pišmo je něšchto došpošne a w tej myšli durbimj ju čžitacž a naložicž ša pravidlo našcheho žiwjenja.

Šak bu čžěka njeprawda po 150 lětach šarunana.

W Salzburgu běchu šo wot 16. lěštotetka šem čžiche wošady ewangelišzy šmyšlennyh čžěpila, dokelž běchu tučzi šwěrmj a pilni poddanojo. W lěče 1729 pak pštasche arzbisfop hrabja Širmian jich i gwałtom wobrocžicž. Što štaršchich pšchibahášche na woblatku a na šwjecženu šel tróžzy šwjatemu Bohu, šo čžedža twjerdže džeržecž na ewangeliškej wěrje a bješ šobu bratrowšku wutrobu w nješbožu měčž.

To bu jako šběžl a revoluzija wuložena a 31. oktobra 1731 wuńdže wufas arzbisfopa, šo durbja ewangelišzy kraj wopušchicžicž. Šacž runjež protestantišzy wjerčhojo dobre šłowo šapoložichu, buchhu wšchitzy ewangelišzy w frutej šymje i doma a dwora wuežčrjeni. Ša 20 000 buchhu w Prufkej pšchecželnju horje wšaczi.

23. januara wurije w Salzburgu w domje šmilnyh šotrow wudowa itališeho šemjana, kotraž běšche i pšchecželštwu tamneho arzbisfopa Širmiana. W swojim wotkafanju wona poštaji, šo durbja šo kóžde lěto i jeneho šawoštajenštwu 2500 šchěžnatow ša ewangeliške šyroty je Salzburga a wokolnošče pšchetriebacž. „Š tym“, wona pišasche, „měju šarunacž winu, kotruž je jedyn i mojeje šwóšby na šo pšchinješl, hdyž je tak někotružkuliz ewangelišku šwóšbu do hubjenštwu pšchinješl.“

Šhudoba.

W nowym testamencze šo šhudži šbóžni njenuja. Někotry je žohnowanje šhudoby našonil a móže prajicž: „Ša šo Bohu džakuju ša šhudobu mojeje mlodošče, šo nana na kolenach a macž w šylšach wohladach, šo jeju wóšje prošwečž šlyšchach wo wšchědnj šhlěb Boži.“ Wjele šlawnyh mužj je i niška poštanjlo a woni buchhu dobročeljo čłowještwa. Woni šrošymichu šrudobu a štarošč i šhudymj a podkročženyjmi šacžucž, dokelž běchu to šami w čžěžkim bėdženju woptali. Šsama jich nusa běšche jim i nastorkom pokasacž, šo šdobnošč dušche pod čžičchžazej šhudobu njecžěpi.

Ale šhudoba ma tež šwoje wulke šrudne bofi. Šwona wjele hubjenštwu po šebi čžehnje. W štwicžkach pod ščechu nadeńdžěšch njerodne žiwjenje, šrudne šwóšbne wobštejnošče, wopikštwu a nje-póčžiwocž. Wjele jich wotrošče na prošchěštwo šwucženyh; žaneje lubošče k domej a k wótznemu krajey woni ani njena-wufnu.

Tu je ša šmilnu a wumóžazu luboščž šobucžłowjekow wulke polo štkowanja. Šež dženska woštanje wěrnó, kaž šo w pšch-šłowach Šalomonowych wupraji: „Někotry je šhudj pšchi wulkim kuble, a někotry je bohatty pšchi šwojej šhudobje.“ Ššchifl. 13, 7.

Šchtož najbóle k wutrobje džěšche.

Čžaf prošduinow k kóždej šhwatašche. Štaršchey šteješchtaj na wješnej hórzy, wot kotrež mőžachu najdale pšches kraj a morjo widžecž. „Ša wšchelatick blatach šmy pobylj“, šapocža macž. „Wóželšch ty mi prajicž, hdyž šo to šta, šchtož tebi w tym čžašu najbóle k wutrobje džěšche?“

„Šo šo jow nješta“, wotmolwi nan po kótkim pšchemyšlenju. „Šo šo šta na wulčče a běšche tam, hdyž šo běle ščěže w raššchim šłoncžku šwěza. Šam šedžesche šwóšba pšchi šnědanju pod lipu. Woni běchu žyš, štaršchey i dwěmaj džěščomaj a je šlužobnej holzu, wěčže šamožicž ludžo. Šłoda macž mi je šwojej wěrnocžzu nadpadže, šo bóle na nju šedžbowach. Šejnej woczi šo džiwne šwěčšchaj a šrudnej do dalokošče hladašchtej, kaž byšchtej tam ša pomoznikom hladašlej. Šlěde, šuche woblicžo a šuchej ruzy mőžnje k wutrobje rěčžachu. Šej džěšči wješlelej hrajkaschtej a róže šchčipaschtej. Šwjenšche pšchiběža: Šmacžerka, macžerka, róžicžku! Šmacž i bolostnym šmčkotanjom róžicžku wja a móžesche šo šedj šylšow šdžeržecž. Šmuž čžičhe, šhutnje hladajo šedžesche; wón šnawo šebi pšchemyšli, kaž dolho hiščeže macž šwojej džěšči šmeje. Ša njewěm, kaž mi bu, hdyž šebi wješlelej džěšči, nana a šmjercži napšchecžimo šrawjazu macž wobhladach. Špšchi wotěńdženju durbjach hiščeže juntrócž na žonu pohladacž. Šduž tež wona šrudnje na miše pohlada. Šach, hacž tež měješche jejna wutroba tón trošcht, kotryž nam w tajšich čžěžkich wóženjach Božich wěra podawa? Šacž tež šo wona jako pobožna džowka woli šwojeho Wóčza w njebjěšach rad poda? Šacž tež běšche jejna nadžija wěčžne nješachodne herbštwó?“

Biblija w Romje.

Šapocžtoške škutki šo i tym šłoncža, šo je Šawol w Romje wot teho šnješa šesom šchryšta je wšchey šhrobloščju bješ šakasanja wučil. Šak běšche šo to w tym měšče w čžašu šamžow čžičče pšcheměnilo. Šrunje i Roma won je šo wjazy hacž jedyn kóčž roššchěrjenje biblijow šakasalo, a šchtož by hiščeže pšchod 30 lětami do šamžoweho kraja pšchijšol, durbješche šwoje wězy pšchepytacž dacž, hacž žanuch itališkich biblijow pšchi šebi nima. Šola Bohu šo špodobasche ewangelišu tež w Romje wrota wotewricž. Šo běšche 30. šeptembra 1870. Šwot rano 5 hodž. itališzy wjazy na

měščezanstu murju tšělachu. Bórny běšče na jenej stronje džera do murje tšelena a dobyčerstke wóšsko jaczahny po drohy, kotraž dženska hiščeže droha 20. septembra rěka. Duž šo wobydlerjam Roma, kotřiž šwojim wufwobodžerjam napschecziwo wyslachu, džiwny napohlad poškiezi. Šsrjedža bjes kanonami cžehnjesche poš wóšycžk; š boka džěšchtaj dwaj mlodaj mužaj. To běšchtaj kolporteuraj britiskeho wufrajneho bibliškeho towarštwu. Wonaj chzyschtaj po móžnosći kšětsje bibliju do Roma nits pschinjesč. Wonaj šebi wóšycžk wšajchtaj, wowčzerjej pša wotkupišchtaj a jeho ja wóšycžk š biblijem i sapschahmyschtaj. Nětko bibliju nihto wjazy š Roma won njepschinjesče. Wona šo šjawnje njesakšana pschedawa. Wona šo tam tež wjazy š Zendželskeje pschinjesč njetrjeba, ale wona šo w Romje šamym cžiščezi. W lěče 1885 je šo n. psch. w Stalskej wjazy hač 90000 biblijuw a nowych testamentow rospšchedalo.

S Bufež. Džen 2. novembra našcha wošada žadny šwjedžen šwjeczesche: 25 lětny hamtski jubilej našcheho wjelesafšlužbneho fararja k. Kubizu. Wšchitko bč šo šjednocžito, tutón dženi na wubjerne wašchne wobjeičž. Čžekne wrota psched farškim domom bčchu šo w nozy prjedy natwarile. Šnawo přenja šchulška kšapa pod pschewodom wučerjom knjesa duchowneho se šerbškim i nēmškim spěwami a se šbožopschecžemi postrowi. Dopolnija našchi šchtyrjo wučerjo a wučer š Machlowa šwoje šbožopschecža kaž tež šwój jubilejski dar, wobraš „trošchtowazy Šchryštus“, pschinjesčechu. Wulka mēra šbožopschecžow a krašnych darow šo cžesčženemu jubilaraj w bčhu dnja dosta. Wošebje chzemy naspomnicž deputazije našchich wječnych, žyrkwinskich a šchulškich pschedštejiczerjow, kotřiž pod pschewodom knjesow prezidenty se Šalza nad Wuježkom a rataškeho radžicžela Šähnela nad Šoprzami a Bufežami niz jenož wošadžine wutrobne pschecža ale tež dar lubošče a džakownošče pschinjesčechu, mjenujžy krašny dubowy kaschecžik š wubjernej šlēbornej bldowej nadobu. Tež běšče šo wyšotodostojnemu knjesaj fararaj wot konsistoriskeje wyschnošče cžekne pišmo pschipsnacža dostalo. Šubjelski šwjedžen pak šo šobotu njewobjamšny, ale šo njedželu dale šwjeczesche. Pschetož wšchitke 7 towarštwow našcheje wšy a wokolnošče bčchu w jenej myšli wobjamšle, k cžesčži knjesa jubilara faklowy cžah wuwjesčž, a to šo njedželu wječžor šta. Bč to krašny napohlad, kaž jón pola naš hiščeže widželi njebčchmy. Š hudžbnym chorom přědku cžah do farškeho dwora pschicžezje. Špěwaniske towarštwu k. fararja se špěwom postrowi, na cžož wšchitžy pschedštejiczerjo towarštwow jenotliwje šbože pschejachu. Š hnutym wóčžkom a rtom šo k. farar ja krašnje wuwjedženy cžah a jemu pschinjesčenu wulkotnu cžesčž džakowasche. Na jeho hižo š džela prjedy dostate luboščžiwne pscheproschjenja šo hižo popoždnu kaž tež potom wječžor wulka šyla jeho pschecželow, knjesa wučerjo š mandželskimi, žyrkwinskimi, šchulšžy a wječni pschedštejiczerjo, kaž tež pschedštejiczerjo wšchčch towarštwow k wješelemu wječžornemu šwjedženaj šendže. Niz jenož bldu ale tež wutrobny bčchu polne, a cžehož wutroba je polna, to dže psches rt, a tak nětkre lube šłowo knjesaj jubilaraj wo luboščži, džakownoščži a pschiwišnosčži šwědcžesche. Ale tež hiščeže poždželu šo dale šwjeczesche, pschetož šastojnyžy bratsja droheho knjesa jubilara šo k jubilejskemu postrowej šendžechu, a to š darom krašneje votiwneje tasle, wubjerneho šerbškeho spěwa a wjazornych theologiskich pišow.

Žyly jubilejski šwjedžen pak běšče wopokasmo wutrobneje pscheljenosčže, kotraž bjes našchim wjelesafšlužbnym knjesom fararjom Kubizu a jeho wošadnym i knježi. Wóh luby Šnjes špožčž jemu hiščeže dolhe lěta a žohnuj jeho a jeho drohu šwójšbu, žohnuj tež dale psches njeho našchu žyly lubu Bufežanstu wošadu!

— k.

Tš mudre wotmolwy.

W jemy kraju bčchu tšjo, wo kotrychž chzemy powjedacž. To bčchu stary kral, jeho knježna džowka a njebch pastyrjowy šyn. Šchto je š nimi bylo?

Stary kral Dušchan běšče mišoščžiwny krašny wótz. Najšble bč jemu wo to, kaš by ja šwój lud šo najšpje staral, tak šo nihto w kraju njebch š hłodom ani šumumrčžom štonacž mčl.

Šeho knježna džowka, rjana jato ržža, kiž je š dychom šłonežka rošecžčela, a pschi tym mudra a dušchna. Šam je šnadž čžiwno, tak šo byščeže rady rjekli: „To je tola jara žadna wčžka, rjana byčž a pschi tym mudra a dušchna.“

Wóže byčž, šo macže š tajkej rčžu prawo. Ale Wšanta, kšralicžka, bč wopravdku, kaž prajach, rjane šwjecžo a tež psch tym mudra hłowicžka a pčna dušchka. Duž njese džywa, šo wšchitčón lud jej jara dobry, a ju cžesčžowasche. Wóžto šo wčči, šo šo psches wšchč mjesh kraja šłocži brašchtojo na pschynne konjoch k temu kralej podawachu, a Wšilinku ja šwojich mlodny kralow brašchčžachu. Ale wona žaneho tych nawoženskich pschschecženjom, kiž šo jej šficzowachu, njewšja ja šwój bčly porst.

Ale kaš je móžno, šo šo š nimaj šobu powjeda wo tamnym cžłowjeku, kiž bč tola jenož pastyrjowy šyn, na pastyrni narodženy?

Rosprajmy šebi to! Wo štaršcheju šmjereži pašesche wórhuncžata ja žyly wješ, a nježadaišche šebi, šo by šo šepje mčl. Šyrnje w kabacže rubjaneho platu, bč wón tola psches wšchčch šchwarnych hólzow nadobny a rjany. Še wšchčch dworow hólžy na njeho šhladowachu. hdyž by po wšy šchol, haj šamw knjeni na njeho š hrodu dele kufny, hdyž by trubjo na pschynsku trubnu ščót se wšy hnal. Wón rčkasche Wšudrin, a to mjeno njebč žana kša. Wšchitke štworjeičžka, kiž wokoło njeho bčchu, š uščenymaj woczomaj šebi wobhladijo, naby wjele rošoma. Šeho wuštojnoščž rošchčeri šo bóle, dylžli by jemu š wulkich knihow naroščž mohla. Wšchitke ptacžki a wacžki bčchu jemu šnate, a na wšchitke wóštkny a šeliny šo Wšudrin wuštesesche. Šlej wot šchmčřow na Brašchžy: hačž do šelow a do drobnych šelicžkow na polach a w hólach, hačž do šnadnych mošchlow, kotrež na ščženach a štarých tšchach roštu wjedžesche wón mjenowacž. By-li ty pschemo Šalome: mudru byl, ale něhdže w šachowanym žiwu, šchto by wo tšoje audrosčži w wulkim šwěcže šhonil? Duž tež wo mudrinje a wo jeho mudrosčži njewjedžachu. Tu pak šta šo njenadžžyžy něšchto džiwne k Wšudrinowemu šbožu.

Štaremu kralej šo w jenej nozy šedža, šo durbu na tš jara wumyššlene praščenja jašne wotmolwjenja dacž. Še tš praščenja bčchu tele: Šelko šreptow wody je w morju? Šelko hwečžkow ma jašne njebjo? Šelko cžahow traje wčžnosčž?

Šahe š ranjom wotucžiwšchi napinasche kral šw štaru hłowu, šchto by na te džiwne praščenja wotmolwił. Šy ša muezki šo jemu wboha hłowu, tak šo durbjesche šo rošmny owanja do žyła wšdacž. Ale njech tež hłowu mudrowanje pschecžži, wutroba tola njepokojna wošta. Ščnle njepokoj jeho cžwilowasche, šo šebi wbohi štarik žaneje žiwjeje rady njebč.

Duž durbjachu jeho pišmawucženi a radžicželjo w ščofu do hrodu k njemu, šo bychu mudreje rady škladowali, šchto bč šo mčto na te praščenja rjež. Ale woni šebi pschi šamym hłowu rošlamachu, tola nišdy njemóžachu do teho pschicžč. Šdyž njepokoj w myšlach teho wobžarujomneho štarza njewopuščezži, ššhori wón kšětro šlč. Nětko buchu jšdmi pšžli po wšchčm kraju šłani, teho najmudrišcheho mužaj pschacž, kiž by wjedžal, kralej hibanje w dušchi štajicž, šo by šažo polny pokoj dostał a š tym wuhojeny byl. Pschipowjedane bu š wulkim hložom wšchudže: Šotryž mudrich ššoremu kralej prawe rošprijenje da a jemu tak šmjertny njemčr štaji, temu čže Wšilinka njewjesčžinsku ruku dacž.

(Ščoneženje pschichodnje.)

Něšchto k rošpominanju.

31. meje 1740 kral Wjedrich Wšyem I. w Šotsdamje se šłowami wumrje: „Šnježe Šesu, tebi šym ja žiwu, Šnježe Šesu, tebi ja wumru, ty šy w žiwjenju a wumrjecžu mój dobytk. — Wón wumrje. praji jeho šyn Wjedrich II. Wulki š wštosčžnu mudreho a š poddacžom šchšesčžijana. Wón doby nad šmjerežu kaž rycčr.

* * *

Šrawje njewotwišny je jenož tčn, kotryž šo žyly Šohu poda.

„Šomhaj Wóh“ je wot nětkla niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchčch pschewawarňjach „Ššerb. Šowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placži wón 40 up., jenotliwe cžizšla šo po 4 up. pschedawaju.